

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง “รูปแบบกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่เหมาะสมกับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้” ผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) โดยใช้เทคนิคการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งได้แบ่งวิธีการศึกษา ออกเป็น 2 วิธี

1. การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) ซึ่งเป็นการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องโดยศึกษาจากหนังสือตำรา หนังสืออ้างอิง ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด การลงโทษประหารชีวิตจากเอกสาร ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารทางวิชาการ บทความ หนังสือพิมพ์ และสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนำมาประกอบการศึกษาวิจัยและเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. การศึกษาภาคสนาม (Field Study) โดยผู้ศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับกลุ่มประชากร เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาทำการสรุปผลและวิเคราะห์ต่อไป

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ประกอบด้วยนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม ทั้งที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่และนอกพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 15 ท่าน ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และสามารถแสดงทัศนะเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ และรูปแบบกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่เหมาะสมกับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เป็นอย่างดี

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งมีคำถามที่แน่นอน (Structured Interviews) และเจาะลึก (In-Depth Interview) โดยคำถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์การทำงาน

ส่วนที่ 2 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มประชากรเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์และรูปแบบกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่เหมาะสมกับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ใน 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

ประเด็นที่ 2 รูปแบบกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่เหมาะสมกับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ประเด็นที่ 3 ปัญหาอุปสรรคในการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

การสร้างเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้จัดทำตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ จากเอกสาร ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารทางวิชาการ บทความ หนังสือพิมพ์ และสิ่งตีพิมพ์ สื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

2. นำข้อมูล แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่รวบรวมได้มาสรุป เพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาในการสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้มีความครอบคลุม ถูกต้องตามกรอบแนวทางที่ต้องการ ซึ่งการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสัมภาษณ์ โดยมีคำถามที่แน่นอน (Structured Interviews) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview)

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จ เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ พร้อมทั้งขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปเก็บข้อมูล

4. ผู้ศึกษาทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อนำไปใช้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มที่ใช้ในการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นการเตรียมการ

1. การรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Documentary Research) ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากหนังสือตำรา หนังสืออ้างอิงต่าง ๆ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการสร้างแนวคำถามในการสัมภาษณ์ และให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแก้ไข เพิ่มเติมประเด็นคำถามต่างๆ ที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มประชากรต่อไป

2. การประสานงานทำหนังสือถึงหน่วยงานต่าง ๆ ของกลุ่มประชากร เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการสัมภาษณ์เชิงลึก ด้านข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่เหมาะสมกับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จากกลุ่มประชากรที่กำหนดไว้

ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Survey Research)

การเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากร ผู้ศึกษาทำการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มประชากรที่กำหนด ได้แก่ นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม ทั้งที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่และนอกพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ และปัญหาความรุนแรงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างดี จำนวนทั้งสิ้น 15 ท่าน โดยทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ตามประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการสัมภาษณ์ ภายหลังจากการทำหนังสือขออนุญาตหน่วยงานและขอความร่วมมือจากกลุ่มประชากรเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาคั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร บทความและผลงานวิจัยต่าง ๆ รวมทั้งจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงคัดเลือกเฉพาะข้อมูลและประเด็น

สำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา มาทำการวิเคราะห์แบบนิรนัย (Analytic Deduction) ในลักษณะของการวิเคราะห์ และสังเคราะห์เชื่อมโยงข้อมูล และนำความรู้ทางทฤษฎีมาอธิบายในความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยเมื่อดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจากแต่ละกลุ่มประชากรเสร็จสิ้นแล้ว ผู้ศึกษาจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เป็นรายบุคคล และเมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์จนครบถ้วน ผู้ศึกษาจึงจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวในภาพรวม โดยการจัดหมวดหมู่ตามลักษณะร่วม เปรียบเทียบข้อมูล ความเหมือนและความแตกต่าง เพื่อสร้างข้อสรุปนิรนัย ซึ่งเป็นการประมวลความคิดจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกในรูปแบบของการพรรณนาต่อไป

การนำเสนอผลการศึกษา

การนำเสนอผลการศึกษาเรื่อง รูปแบบกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่เหมาะสมกับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้ศึกษานำเสนอผลการศึกษา โดยใช้การอธิบายความในรูปแบบการบรรยายแบบพรรณนา กลุ่มประชากรแต่ละราย โดยมีแนวคิดทฤษฎีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบการอภิปรายความ เพื่อให้เห็นข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในมุมมองที่มีความหลากหลาย ในรูปแบบของการรายงานที่มีการเขียนด้วยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะให้ข้อมูลที่นำเสนอมีความละเอียด และสามารถนำข้อสรุปจากการศึกษาในครั้งนี้ ไปใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสม สอดคล้องกับกระบวนการทัศน์พื้นฐานในการศึกษาเชิงคุณภาพต่อไป โดยแบ่งออกเป็น 5 บท ดังต่อไปนี้

- บทที่ 1 บทนำ
- บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา
- บทที่ 4 ผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษา
- บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ